

ชื่อ อุบลพรรณ กระจ่างโพธิ์
วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2553

ชื่อเรื่อง การเคลื่อนไหวของขบวนการแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ
(นปช.) ช่วงรัฐบาลอภิสิทธิ์
(The Movement of “United Front for Democracy against Dictatorship
: UDD” under Abhisit Government)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบขององค์กร
การเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านการศึกษาปัจจัยภายในองค์กร กล่าวคือ โครงสร้างขององค์กร
แกนนำ ผู้เข้าร่วม ยุทธวิธีการเคลื่อนไหวต่อสู้ และการปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอก กล่าวคือ
พันธมิตรและการสร้างพันธมิตร รัฐบาล และฝ่ายตรงข้ามของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน
เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน

จากการศึกษาองค์กรแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้ง
แผ่นดินในฐานะองค์กรนำการเคลื่อนไหวเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2553 ถึงวันที่ 19 พฤษภาคม
พ.ศ.2553 พบว่า เป็นการเคลื่อนไหวภายใต้สถานการณ์ที่ปัจจัยภายนอก กล่าวคือ รัฐบาลที่มี
นโยบายการใช้ความรุนแรงและกฎหมายเข้ามาควบคุมการชุมนุม โดยอีกด้านหนึ่งก็มีความพยายาม
ในการสอดประสานกับฝ่ายต่อต้านผู้ชุมนุมที่เป็นประชาชน กลุ่ม องค์กรต่างๆ เพื่อลดความ
ชอบธรรมของฝ่ายผู้ชุมนุมและดำรงไว้ซึ่งอำนาจของรัฐบาล ประกอบกับปัจจัยภายใน นปช.แดง
ทั้งแผ่นดินที่แม้ว่าจะมีลักษณะรูปแบบองค์กรด้านที่เป็นทางการ แต่เมื่อเข้าสู่การต่อสู้ผ่าน
ปฏิบัติการทางการเมืองทำให้มองเห็นการขาดการเตรียมการวางแผนเชิงยุทธวิธีที่เป็นระบบ มีการ
กำหนดยุทธวิธีการเคลื่อนไหวลักษณะเฉพาะหน้าตามสถานการณ์เป็นหลัก และลักษณะ
ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการทั้งภายในหมู่แกนนำ แกนนำย่อย และผู้ร่วมชุมนุม ปรากฏจาก
ยุทธวิธีที่มีลักษณะเป็นไปเองทั้งที่ไม่ละเมิดแนวทางนโยบายขององค์กร และส่วนที่เป็นปัญหากับ
การเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน คือ ยุทธวิธีที่เป็นไปเองและละเมิดแนวทางนโยบายขององค์กร ซึ่งทั้ง
ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกดังกล่าวส่งผลให้นำไปสู่การปราบปรามและยุติการชุมนุมในวันที่
19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ในที่สุด

Abstract

This thesis is principle purported to study the form of the social movement by studying the internal factors, which are the organization structure, leaders, attendants, movement strategies, and the reaction with the external factors, which are alliance and alliance creation, government and the opponents of United Front for Democracy against Dictatorship: UDD Red in the land.

The outcome of the study show that the movement of UDD Red in the land during March 12th, - May 19th, 2010 is based on the situation caused by external factors, that is the government who has the policies to control the rally by violence and law and trying to deal with the opponent of the attendants: individual, and any organizations for reduce the righteousness of the rally and sustain the power of the government, compound with internal factors. Despite being the formal organization, UDD Red in the land lack of systematic strategies planning so when attending to the fighting by political action, they pointed the principle strategy of movement base on the confronting situations. Furthermore, UDD Red in the land has the informal form of the relationship between leaders, minor leaders and attendants which cause to appear the autonomous strategy despite not breaking the roles or policies. The observable problem of the movement is autonomous strategy and breaking the policies of the organization. The aforementioned internal and external factors are finally caused to suppression and terminate the rally on May 19th, 2010.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การเคลื่อนไหวของขบวนการแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ(นปช.)ช่วงรัฐบาลอภิสิทธิ์” มุ่งตอบคำถาม คือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน คือ อะไร ซึ่งเป็นแนวการศึกษาแบบพรรณนา ด้วยข้อมูลและเนื้อหาเชิงประจักษ์ที่ได้ศึกษาค้นคว้า สามารถนำไปสู่ข้อสรุปได้ดังนี้

ความเป็นมาก่อนเกิด นปช.แดงทั้งแผ่นดิน

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองของสังคมไทยช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้ทำให้เกิดชนชั้นใหม่ขึ้น นั่นคือ ชนชั้นกลางระดับล่าง ที่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของคนกลุ่มนี้ผูกติดกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมขณะนี้ จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของการผลิตเชิงพาณิชย์ขยายตัวเข้าไปสู่ภาคการเกษตรและดึงดูดให้คนในภาคเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงตนเองมาสู่การทำงานนอกภาคการเกษตรมากขึ้น ซึ่งช่องทางที่คนกลุ่มนี้เข้ามาได้มากที่สุด คือ ภาคการผลิตที่เรียกว่า “การผลิตภาคไม่เป็นทางการ” การขยายตัวของภาคการผลิตไม่เป็นทางการได้เชื่อมต่อและเปลี่ยนแปลงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับชนบทไปอย่างสิ้นเชิง คนในพื้นที่ชนบทได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เมือง ความเป็นเมืองและชนบทมีความละลายและพร่ามัวไม่ชัดเจนอีกต่อไป รายได้จากการผลิตไม่เป็นทางการกลายมาเป็นหลักในการดำรงชีวิตแทนการทำงานหรือทำเกษตรกรรมรูปแบบอื่นๆ การขยายตัวของภาคการผลิตไม่เป็นทางการนี้ เป็นการสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญอันเกิดขึ้นโดยธรรมชาติของกลุ่มคนที่ไม่ได้รับโอกาสต่างๆ จากรัฐ การสร้างสรรค์ที่มุ่งเพียงเพื่อที่จะอยู่รอดให้ได้นี้กลายมาเป็นช่องทางที่สำคัญของคนจำนวนมากในสังคมไทย จากที่นักวิชาการคาดการณ์ไว้คนกลุ่มนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ 65 ของกำลังแรงงานทั้งหมด ส่งผลให้คนส่วนใหญ่ในชนบทมีวิถีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและนโยบายของรัฐบาล ในแบบที่ไม่ต่างจากวิถีชีวิตของชนชั้นกลางเก่าในเมือง

ลักษณะร่วมของชนชั้นกลางระดับล่างหรือผู้ผลิตในภาคการผลิตที่ไม่เป็นทางการนี้ อภิปาตคติ นิรมัย ใค้อธิบายไว้ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยว่า เป็นผู้มีเงินออมน้อยหรือไม่พอเพียง ดังนั้นความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจมหภาคจึงมีผลโดยตรงต่อความอยู่ดีกินดีของคนกลุ่มนี้อาจกล่าวได้ว่าคนกลุ่มนี้มีชีวิตที่ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ดังนั้นนโยบายที่ถูกเรียกว่า "ประชานิยม" ของรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อาทิเช่น 30 บาทรักษาโรค เบี้ยยังชีพคนชรา

กองทุนหมู่บ้าน การรับจํานำพืชมูล จึงทำให้คนกลุ่มนี้นิยมชมชอบเนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจของพวกเขาโดยตรง และการที่ครอบครัวในชนบทมากกว่าสองในสามของครอบครัวมีแหล่งรายได้หลักอยู่นอกภาคเกษตรนั้น มีนัยว่าความสัมพันธ์ทางสังคมที่รองรับวิถีชีวิตของชาวชนบทต้องเปลี่ยนตามไปด้วย เมื่อรายได้ส่วนใหญ่มาจากนอกภาคเกษตร อย่างน้อยก็หมายความว่า แหล่งเงินได้ของชาวชนบทมีหลายแหล่งมากขึ้น รวมทั้งแหล่งเงินกู้ในระบบด้วย เช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ดังนั้นชาวชนบทจึงพึ่งพิงผู้อุปถัมภ์ในภาคการเกษตรน้อยลง หรือกล่าวได้ว่านโยบายประชานิยมทำหน้าที่แทนผู้อุปถัมภ์ดั้งเดิม ชาวชนบทส่วนใหญ่จึงกลายเป็นเสรีชนที่หลุดออกจากเครือข่ายอุปถัมภ์แบบเดิมรวมทั้งห้วคະແນດ້ວຍ รัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ เป็นรัฐบาลแรกที่สร้างนโยบายที่กินได้จึงเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเลือกตั้งที่คะแนนเสียงของคนเหล่านี้มีความหมายในทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีนโยบาย อาทิเช่น หมู่บ้านเอื้ออาทร และ 30 บาทรักษาทุกโรคซึ่งผู้ที่มีรายได้น้อยจะได้รับการยกเว้นค่าบริการ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่คนจนในชนบทและคนจนเมืองอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายอื่นๆ ในอีกด้านหนึ่งของรัฐบาลพรรคไทยรักไทยภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่กลุ่มคนอีกจำนวนมากเช่นกัน อาทิเช่น นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ นโยบายเกี่ยวกับกองทุนประกันสังคม เป็นต้น ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่กลุ่มคนที่เรียกอย่างหลวมๆ ว่า “ชนชั้นกลางเก่า” อีกทั้งการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่เอื้อต่อกลุ่มทุนบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งแน่นอนว่าส่งผลกระทบต่อนายทุนกลุ่มอื่นๆ ด้วยตลอดถึงการควบคุมกลไกรัฐทั้งทหารและระบบราชการ จากนโยบายอาทิเช่น ผู้ว่าราชการแบบซีอีโอ การยกเลิก สอ.บต. เป็นต้น นำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมขึ้นมาต่อต้านรัฐบาลในเวลาต่อมา

การเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลพรรคไทยรักไทยจนเป็นขบวนการเคลื่อนไหวขนาดใหญ่ที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางการเมืองอย่างใหญ่หลวงในเวลาต่อมานั้น เริ่มจากการจุดประกายความไม่พอใจของ สนธิ ลิ้มทองกุล แล้วขยายประเด็นความไม่พอใจของตนเองผ่านรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เมื่อถูกรัฐบาลสั่งยุติการออกอากาศจึงออกมาเคลื่อนไหวบนท้องถนนผ่านรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร ต่อมาเมื่อเกิดกรณีการขายหุ้นให้เทมาเส็กโดยบริษัทที่ครอบครัวนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ เป็นเจ้าของกิจการ จึงเป็นประเด็นปลุกกระแสชาชาติให้ชนชั้นกลางเก่าที่ไม่พอใจรัฐบาลชุดนี้มาก่อนแล้วออกมาเคลื่อนไหว ซึ่งสนธิ ลิ้มทองกุล สามารถผนึก

กำลังกับแกนนำภาคประชาชนส่วนหนึ่งโดยเฉพาะที่อยู่ในขบวนการแรงงานให้เข้ามาร่วมเคลื่อนไหวขับไล่รัฐบาลร่วมกันได้ กลายเป็น "กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย" เคลื่อนไหวมาจนถึงระดับที่ขบวนการมีชื่อเรียกร้องให้มียกเว้นรัฐมนตรีที่มาจากการพระราชทานตามรัฐธรรมนูญมาตรา 7 อันนำไปสู่การเกิดรัฐประหาร โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน

การเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ทำลายพรรคการเมืองและนักการเมือง โดยเฉพาะพรรคไทยรักไทยที่ริเริ่มนโยบายที่เรียกขานกันจากฝ่ายที่สนับสนุนและคัดค้านว่า "ประชานิยม" ซึ่งโดยรูปธรรมเป็นผลประโยชน์ของ "ชนชั้นกลางใหม่" หรือ "ผู้ผลิตในภาคการผลิตที่ไม่เป็นทางการ" ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น กลุ่มคนเหล่านี้เองที่เป็นฐานพลังหลักของขบวนการคนเสื้อแดงในเวลาต่อมา ซึ่งมีนักวิชาการได้วิเคราะห์ไว้ว่าคนเสื้อแดงนั้นไม่ใช่กลุ่มคนที่ยากจนที่สุดของสังคมในแง่อาชีพ คนเสื้อแดงส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการอิสระรายย่อย ได้แก่ แม่ค้าแผงลอย-ตลาดนัด คนขับรถแท็กซี่ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง รวมทั้งเกษตรกรที่ผลิตเพื่อตลาดกรรมกรในโรงงานหรือกรรมกรระดับคอปกน้ำเงิน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเกิดรัฐประหารและรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ที่เป็นผลผลิตจากคณะรัฐประหารเป็นการตัดสิทธิทางการเมืองของคนเสื้อแดงโดยตรง

นอกจากนั้นการเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายนยังสร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มนักกิจกรรมและประชาชนผู้รักประชาธิปไตยจำนวนหนึ่งด้วย ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะปัจเจกชนและขบวนการเคลื่อนไหว ในส่วนของขบวนการเคลื่อนไหวได้มีการรวมตัวกัน กลุ่มนักกิจกรรมและประชาชนโดยมีประเด็นร่วมที่ไม่พอใจการทำรัฐประหาร จนต่อมาฝ่ายนักการเมืองสังกัดพรรคไทยรักไทยปรากฏตัวขึ้นบนท้องถนนใช้ชื่อว่ากลุ่มพีทีวี ซึ่งมีทั้งความพร้อมด้านทรัพยากรในการจัดการและการระดมผู้คน จึงเกิดการประสานความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มต่างๆ เกิดเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2550 โดยมีเป้าหมายเฉพาะหน้าร่วม คือ ขับไล่คณะรัฐประหารและผลผลิตของคณะรัฐประหาร ซึ่งแต่ละกลุ่มภายใน นปก. รวมตัวกันอย่างหลวมๆ มีความเป็นอิสระต่อกัน การเคลื่อนไหวมีทั้งร่วมมือและเมื่อมีประเด็นที่เห็นต่างก็ไม่เข้าร่วม โดยช่วงเวลานี้ผู้เข้าร่วมชุมนุมมีไม่มากเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่รัฐบาลเป็นเผด็จการ มีกฎอัยการศึกบังคับใช้ในหลายพื้นที่ และมีการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองและการสร้างวาทกรรมต่างๆ เพื่อไม่ให้มีการออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองประกอบด้วย

ต่อมาเปลี่ยนเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 ตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไป แต่ นปช. นั้นไม่ได้มีแนวทางการเคลื่อนไหว และผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจนแต่ประการใดหรืออาจกล่าวได้ว่ามีเพียงชื่อเท่านั้น

เมื่อคณะรัฐประหารจัดให้มีการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคพลังประชาชนซึ่งก็คือพรรคไทยรักไทยเดิมที่ถูกยุบไป ได้รับชัยชนะนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จในเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 โดยมีสมัคร สุนทรเวช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แคนนำฝ่ายการเมืองได้เข้าไปมีบทบาทในสภา แคนนำที่เหลือ ได้แก่ เหวง โตจิราการ / จรัส ดิษฐากฤษชัย / สมบัติ บุญงามอนงค์ เป็นต้น ก็ยังคงผลักดันประเด็นที่ตนสนใจอย่างอิสระแต่รับรู้กันภายใต้ชื่อ นปช. ซึ่งประเด็นที่ปรากฏชัดคือการเรียกร้องให้มีการนำรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ที่บังคับใช้ก่อนการเกิดรัฐประหารกลับมาทำให้ฝ่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยซึ่งไม่พอใจรัฐบาลสมัคร สุนทรเวช โดยอ้างว่าเป็นรัฐบาลภายใต้การนำของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณที่กลับคืนสู่อำนาจได้ จึงใช้ชื่ออ้างออกมาเคลื่อนไหวและนำไปสู่ปฏิบัติการทางการเมืองต่างๆ อาทิเช่น ยึดทำเนียบรัฐบาล ยึดสถานีโทรทัศน์ จนกระทั่งยึดสนามบินสุวรรณภูมิในที่สุด ซึ่งระหว่างที่เคลื่อนไหวรัฐบาลไม่สามารถจัดการควบคุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยให้ปฏิบัติตามกรอบกฎหมายได้ ทั้งยังมีกลไกรัฐอื่นๆ ออกมาเคลื่อนไหวสอดรับกับปฏิบัติการทางการเมืองดังกล่าว อาทิเช่น ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้ สมัคร สุนทรเวช พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากรายการชิมไปบ่นไป การที่ผู้นำเหล่าทัพออกมาปรากฏตัวหน้าจอโทรทัศน์เสนอให้ สมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี คนถัดมาลาออก เป็นต้น ทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ประชาชนและกลุ่มพลังอื่นๆ ซึ่ง นปช. ในขณะนั้นก็ออกมาเคลื่อนไหวปกป้องรัฐบาลด้วย แต่ไม่ส่งผลสะท้อนมากนัก จนกระทั่งเกิดรายการความจริงวันนี้

รายการความจริงวันนี้ที่ดำเนินรายการโดย “สามเกลอ” ซึ่งประกอบด้วย วีระ มุสิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ และฉัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้ส่งผลในการดึงดูดประชาชนและกลุ่มคนที่ประสบกับความคับแค้นจากปฏิบัติการทางการเมืองกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอยู่ก่อนแล้ว โดยที่รัฐบาลไม่สามารถจัดการให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้ อีกทั้งกลไกรัฐอีกส่วนหนึ่งดังกล่าวข้างต้นให้การสนับสนุน ประกอบกับการได้รับชุดข้อมูลข่าวสารจากรายการความจริงวันนี้ เพิ่มเข้าไป และกลุ่มคนจำนวนมากนี้ขึ้นชมรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ อยู่ก่อนแล้ว จึงออกมาปรากฏตัวเป็นผู้ชุมนุมในเวทีรายการความจริงวันนี้สัจจกร และรู้จักกันในนาม “คนเสื้อแดง” อย่างเป็นทางการในเวลาขึ้น ซึ่งผู้เข้าร่วมชุมนุมนั้นเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มย่อยต่างๆ

ผ่านวิฑูรย์ชุมชน อาทิเช่น ในจังหวัดอุบลราชธานีผ่านคลื่นวิทยุของดีเจสาวฝั่งโขง เป็นต้น รวมทั้งกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น และอื่นๆ จำนวนมาก เนื่องมาจากบทบาทการนำของฝ่ายนักการเมืองที่มีสามเกลอมีบทบาทหลัก เพราะเป็นตัวแทนของประชาชนในฐานะนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งได้รับการยอมรับในวงกว้างจากบทบาทพิธีกรรายการความจริงวันนี้ ประกอบกับความพร้อมในด้านทรัพยากรในการจัดการชุมนุมอีกด้วย

การปรากฏตัวของขบวนการคนเสื้อแดงอย่างเป็นทางการในช่วงเวลานี้ ที่นำโดยทีมงานความจริงวันนี้ยังได้เริ่มเชื่อมโยงประเด็นจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่เป็นธรรมยึดโยงผู้คนที่ทั่วไปให้เข้าร่วมการชุมนุมได้มากขึ้นด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากปริมาณผู้ร่วมชุมนุมกับรายการความจริงวันนี้สัญจรที่เริ่มในเดือนตุลาคม พ.ศ.2551 โดยการชุมนุมจะเริ่มจากประเด็นที่แสดงนัยยะว่าต้องการหยั่งกระแสผู้ที่ไม่พอใจปฏิบัติการทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยให้ออกมาแสดงพลังร่วมกัน ระหว่างนี้ยังมีการชูประเด็นการต้านรัฐประหารและอื่นๆ ประเด็นการเคลื่อนไหวจึงเริ่มมีการยกระดับข้อเรียกร้องภายในขบวนการ โดยเชื่อมโยงผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่เรียกร้องรัฐบาลที่ตนชื่นชอบจากช่วงหลังรัฐประหารและการณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 พัฒนามาสู่ระดับอุดมการณ์ทางการเมืองผ่านสถานการณ์ต่อสู้ซึ่งสามารถยึดโยงผู้คนที่เห็นอกเห็นใจและเข้าร่วมต่อสู้ได้มากขึ้น และปัจจัยหลักอีกประการหนึ่งมาจากสถานการณ์ที่ประชาชนต้องประสบซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงที่ไม่พอใจการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งถูกกระทำจากกลไกรัฐอื่นๆ อย่างไม่เป็นธรรมซ้ำแล้วซ้ำเล่าตั้งแต่หลังรัฐประหารเป็นต้นมา โดยกลไกดังกล่าวส่วนใหญ่มาจากการแต่งตั้ง อาทิเช่น ศาล องค์กรอิสระ ทหาร เป็นต้น อันส่งผลเป็นข้อเรียกร้องในการโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตยในการชุมนุมเดือนเมษายน พ.ศ.2552 จนกระทั่งพัฒนามาถึงนปช.แดงทั้งแผ่นดินและระบุให้ประเด็นการโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตยเป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในเวลาต่อมา

ต่อมาในเดือนธันวาคม พ.ศ.2551 รัฐบาลภายใต้การนำของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะขึ้นสู่อำนาจอันเป็นผลจากปฏิบัติการทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยด้วยเป็นส่วนสำคัญ โดยมีกลไกรัฐ ได้แก่ ศาลาการและกองทัพเข้ามาหนุนเสริม และนักการเมือง ได้แก่ กลุ่มเพื่อนเนวินที่เปลี่ยนขั้วทางการเมืองเป็นปัจจัยชี้ขาด ได้เกิดปรากฏการณ์ที่กลุ่มคนที่สวมเสื้อสีแดงจำนวนมากที่ตื่นตัวทางการเมืองออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านฝ่ายรัฐบาลและผู้สนับสนุนรัฐบาล โดยเฉพาะกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยแบบเป็นไปเองตามจังหวัดต่างๆ อาทิเช่น

การปาไข่แกนนำ นปช. ซึ่งทั้งฝ่ายการเมืองที่เพิ่งเสียอำนาจไปจากการเปลี่ยนรัฐบาลกับฝ่ายประชาชนเดิมก็ผลึกกำลังกันจัดการเคลื่อนไหวขับไล่รัฐบาลและเริ่มยึดโยงปรากฏการณ์เป็นไปเองของผู้ชุมนุมคนเสื้อแดง โดยแถลงผ่านสื่อ อีกทั้งหิบบยกประเด็น ได้แก่ ประชาธิปไตย ความยุติธรรม สองมาตรฐาน เป็นต้น นำมาอภิปรายทำให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น แล้วจัดกิจกรรมปราศรัยสัญจรไปตามต่างจังหวัดและการจัดชุมนุมในลักษณะพบปะสังสรรค์ระดมทุน โดยการจัดโต๊ะจีน เป็นต้น ซึ่งมีทั้งจัดขึ้นจากส่วนกลางและกลุ่มต่างๆ จัดขึ้นเอง จนถึงการประชุมใหญ่ระดมพลสามแสนคนเพื่อเป้าหมายโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตยช่วงปลายเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนเมษายน พ.ศ.2552 ซึ่งต้องยุติการชุมนุมเนื่องจากรัฐบาลใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมจนแกนนำต้องประกาศยุติการชุมนุมในที่สุด

การถูกปราบปรามเดือนเมษายน พ.ศ.2552 เป็นผลจากรูปแบบองค์กรที่สะท้อนปัญหาการนำโดยการตัดสินใจอยู่ที่แกนนำส่วนน้อยที่มีบทบาทมากในขบวนการคือทีมสามเกลอเป็นหลัก แกนนำมีความสัมพันธ์กันภายในองค์กรนำแบบหลวมๆ ผูกพันกันด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัวจากการเคลื่อนไหวร่วมกันมาตั้งแต่หลังรัฐประหาร นอกจากนี้การเคลื่อนไหวครั้งนี้มีเป้าหมายไม่สอดคล้องกับยุทธวิธีที่เลือกใช้ ซึ่งการชุมนุมเดือนเมษายน พ.ศ.2552 นปช.มีเป้าหมายที่ถูกกำหนดขึ้นภายหลังการเคลื่อนไหวว่าโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตยซึ่งเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างกลไกอำนาจรัฐและความสัมพันธ์เชิงอำนาจขนาดใหญ่ แต่ยุทธวิธีที่ใช้คือการระดมผู้คนจำนวนมากมายึดพื้นที่กดดันเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งการประเมินฝ่ายตรงข้ามไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง การตัดสินใจของแกนนำเป็นไปตามสถานการณ์เฉพาะหน้าขาดการวางแผนระยะยาว อีกทั้งด้านผู้ชุมนุมทั้งที่สังกัดกลุ่มและปัจเจกชนก็มีความเป็นอิสระสูง โดยเข้าร่วมชุมนุมด้วยความสมัครใจ ซึ่งบางครั้งตัดสินใจกระทำการอย่างอิสระ ผูกพันกับแกนนำจากความไว้วางใจและคุ้นเคยกันผ่านการต่อสู้ร่วมกัน ทั้งนี้เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวร่วมกันทั้งแกนนำเองและผู้ชุมนุมยังมีน้อย

อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นขบวนการโดยรวมก็ยังสามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงและมีการรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนของคนอยู่ก่อนแล้ว ประกอบกับรัฐบาลไม่ได้มีมาตรการในการจัดการกับผู้ชุมนุมอย่างเข้มงวดมากนัก จึงปรากฏว่ามีกิจกรรมการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาทั้งที่เป็นอิสระและนำโดยแกนนำ นปช. จนถึงการประชุมสภาวายุภักขาขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ช่วงปลายเดือน

มิถุนายน พ.ศ.2552 นำโดย วีระ มุสิกพงศ์ ซึ่งเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในหมู่แกนนำ นปช.จนถึงขั้นที่แกนนำต้องหิบบกขึ้นมหารือและหาทางออกร่วมกัน

การเกิดแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) แฉกทั้งแผ่นดิน : การปรับเปลี่ยนองค์กร และการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

จากการประกาศถวายฎีกาที่นำไปสู่ความขัดแย้งในหมู่แกนนำจนทำให้เกิดการแยกตัวไปตั้ง องค์กรใหม่ของแกนนำส่วนหนึ่ง คือ แฉกสยาม ประกอบกับบทเรียนการเคลื่อนไหวที่ผิดพลาด ในอดีตจากเหตุการณ์ เมษายน พ.ศ.2552 ที่ผ่านมาทั้งด้านยุทธศาสตร์-ยุทธวิธี และการวิเคราะห์ สถานการณ์ของรัฐบาลและกลไกรัฐ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยภายในคือรูปแบบองค์กรแบบเดิม ที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองและไม่สามารถนำการต่อสู้ของประชาชนให้บรรลุ ข้อเรียกร้องได้ และที่สำคัญภาพพจน์ของขบวนการที่ยืดติดกับ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มากเกินไปจนกลายเป็นข้อกล่าวหาว่า นปช. สู้อีกคนๆ เดียว ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก คือ ฝ่าย ตรงข้ามและสังคมภายนอกที่มีมุมมองต่อแกนนำและขบวนการฝ่ายแกนนำโดยเฉพาะฝ่าย นักการเมืองนำโดย “สามเกลอ” ที่มักถูกมองว่าเป็นตัวแทนของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ข้อกล่าวหาดังกล่าวโดยตรง รวมทั้งข้อกล่าวหาว่าแกนนำเหล่านี้ออกมาต่อสู้จนร้ายด้วย โดยเดิมทีแกนนำกลุ่มนี้นิยมความสัมพันธ์ภายในองค์กรแบบหลวมๆ มีอิสระต่อกันระหว่างกลุ่มย่อยต่างๆ เมื่อตกอยู่ภายใต้ภาวะการณ์ดังกล่าวจึงตกลงยินยอมพร้อมใจให้มีการปรับรูปแบบองค์กร ที่มีลักษณะเป็นทางการมากขึ้น จึงมีการจัดทำแนวทางนโยบายเฉพาะหน้ายึดถือปฏิบัติร่วมกันและมี ข้อตกลงระหว่างแกนนำว่าใช้วิธีการนำรวมหมู่ โดยเปลี่ยนชื่อองค์กรจากแนวร่วมประชาธิปไตย ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แฉก ทั้งแผ่นดิน มีวีระ มุสิกพงศ์ เป็นประธาน ฉัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เป็นโฆษก นอกจากนี้ยังมีการ กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และอื่นๆ ตามมา

องค์กรแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แฉกทั้งแผ่นดิน มีเป้าหมาย ทางยุทธศาสตร์ในการเคลื่อนไหวขององค์กรแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะยาว คือ การโค่นล้มระบอบอำมาตยาธิปไตย

ระยะกลาง คือ ยกเลิกรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 และผลผลิตของคณะมนตรี ความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)

ระยะเฉพาะหน้า คือ การโค่นล้มรัฐบาลอำมาตยาธิปไตยล้มกระบวนการยุติธรรม

โดยมียุทธศาสตร์เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่เรียกว่า “เดินด้วย 2 ขา ทำงานด้วย 2 แขน ใน 4 เขตยุทธศาสตร์” กล่าวคือ

1. จัดตั้ง ยกระดับ เคลื่อนไหวมวลชนในเขตชนบท เขตเมือง เขตกรุงเทพมหานคร และเขตต่างประเทศ
2. ประสานการเคลื่อนไหว การต่อสู้ของประชาชนเข้ากับการต่อสู้ของการเมืองในระบบ
3. ยึดกุมมวลชนพื้นฐาน ช่วงชิงชนชั้นกลาง รวมทั้งข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน นักธุรกิจ และผู้รักประชาธิปไตยรักษาความเป็นธรรมในวงการต่างๆ

โดยการกำหนดยุทธวิธีต้องยึดกุมตามแนวทางนโยบาย 6 ข้อ ให้เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยใช้รูปแบบการนำรวมหมู่ ซึ่งทั้งหมดถูกบรรจุเป็นลายลักษณ์อักษรประกาศสู่สาธารณชนอย่างเป็นทางการและมีการกำหนดเป็นหลักสูตรในโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช. แดงทั้งแผ่นดิน เป็นการแสดงออกถึงรูปแบบองค์กรในลักษณะที่เป็นทางการ

จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ นปช.แดงทั้งแผ่นดิน มีเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางนโยบายขององค์กรในลักษณะดังกล่าว เนื่องมาจากปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยด้านหลักดังได้กล่าวไปแล้ว ส่วนหนึ่ง ซึ่งองค์กรต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับภารกิจทางการเมืองตามสถานการณ์ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดรูปแบบองค์กรให้มีลักษณะที่เป็นทางการ โดยเมื่อพิจารณาכלไกรรัฐต่างๆ ของฝ่ายรัฐบาลก็จะทำให้เข้าใจเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางนโยบายของนปช.แดงทั้งแผ่นดินได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ สืบเนื่องจากการบริหารงานภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศด้วยนั้น แต่อีกด้านหนึ่งก็ทำให้เกิดความไม่พอใจแก่กลุ่มพลังทางสังคมจำนวนมาก รวมทั้งส่วนราชการ กลุ่มทุน กองทัพ แกนนำกลุ่มเสื้อเหลืองและน้ำเงิน ฯลฯ โดยส่วนหนึ่งมีอิทธิพลต่อการร่างรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 และทั้งหมดมีอิทธิพลต่อการจัดตั้งและดำรงอยู่ของรัฐบาล อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ด้วย ซึ่งกลุ่มผู้ปกครองซึ่งมีส่วนได้ประโยชน์จากการรัฐประหารและอำนาจรัฐภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลชุดนี้ ได้ผนึกกำลังกันอย่างแข็งแกร่งในสถานการณ์ต่างๆ อาทิเช่น ช่วงที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย การขึ้นมามีอำนาจของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ การปราบปรามเดือนเมษายน พ.ศ.2552 เป็นต้น ซึ่ง นปช.แดงทั้งแผ่นดินเรียกว่า “กลุ่มอำมาตย์” โดยวิเคราะห์ว่าความขัดแย้งหลักของสังคม การเมืองไทยในปัจจุบัน คือ ความขัดแย้งในเชิงโครงสร้างทั้งด้านเศรษฐกิจและรูปแบบการเมืองการปกครองระหว่างผู้ปกครองกับ

ผู้ถูกปกครอง อันหมายถึง ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำมาตย์โดยมี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นผู้นำกับฝ่ายประชาชนที่มี นพช.แดงทั้งแผ่นดินเป็นองค์กรนำนั่นเอง จึงนำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางนโยบายเพื่อใช้ในการต่อสู้ดังกล่าว

ส่วนอิทธิพลจากปัจจัยภายในของนพช.แดงทั้งแผ่นดินเองต่อเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางนโยบายนั้น เกิดจากความตกลงยินยอมพร้อมใจของแกนนำโดยเฉพาะ “สามเกลอ” ที่มาถึงสถานการณ์การเคลื่อนไหวที่ยอมรับรูปแบบองค์กรในลักษณะที่เป็นทางการมากขึ้น อันจำเป็นจะต้องมีข้อตกลง แนวทางนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวที่ชัดเจนร่วมกันดังที่ปรากฏออกมา และอีกส่วนหนึ่งของปัจจัยภายในองค์กร นพช.แดงทั้งแผ่นดินนั้น มาจากการที่ ธิธา ถาวรเศรษฐ ได้กลับเข้ามาร่วมเป็นแกนนำอีกครั้ง โดยมีหน้าที่รวบรวม ประเด็น ข้อถกเถียงและโดยเฉพาะบทบาทหลักในด้านวิชาการที่มีหน้าที่ในการนำเสนอการวิเคราะห์โครงสร้างสังคม อันส่งผลต่อการกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์-ยุทธวิธีซึ่งเป็นส่วนสำคัญ อีกส่วนหนึ่งประกอบเข้าด้วยกัน

จากปัจจัยภายในและภายนอกดังกล่าว ซึ่งหลังจากที่มีแนวทางนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีแล้ว แต่การเคลื่อนไหวภายใต้การนำของ นพช.แดงทั้งแผ่นดิน ก็ยังมีการพัฒนา องค์กร ปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของแกนนำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ไปพร้อมๆ กันด้วย และมีการจัดกิจกรรมที่ยึดตามแนวทางนโยบาย ซึ่งรูปแบบการบริหารจัดการนั้นเกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่จำเป็นเป็นหลัก ซึ่งขึ้นอยู่กับความยินยอมพร้อมใจและกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันภายในหมู่แกนนำในสถานการณ์ต่างๆ จนกระทั่งเข้าสู่การประชุมใหญ่วิเคราะห์ระดมพลหนึ่งล้านคนในเดือน มีนาคม พ.ศ.2553 รวมระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 8 เดือน หลังจากประกาศแนวทางนโยบายต่อสาธารณชนในต้นเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2552

การประชุมใหญ่ของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน ช่วงวันที่ 12 มีนาคม - 19 พฤษภาคม พ.ศ.2553

การจัดการประชุมใหญ่ของ นพช.แดงทั้งแผ่นดินครั้งนี้ เป็นการเคลื่อนไหวกดดันเพื่อให้บรรลุข้อเรียกร้อง คือ ให้นายกรัฐมนตรียุบสภาคืนอำนาจให้ประชาชนเพื่อจัดการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งเป็นเป้าหมายระยะเฉพาะหน้าของ นพช.แดงทั้งแผ่นดิน เป็นการปักหลักชุมนุมทางการเมืองที่ยืดเยื้อยาวนาน โดยใช้เวลาทั้งหมด 69 วันด้วยกัน ในการเคลื่อนไหวมีการปะทะ-ประสานกับกลุ่มต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกขบวนการ ซึ่งองค์ประกอบภายใน ได้แก่ แกนนำ ผู้ร่วมชุมนุม

ส่วนองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ รัฐบาล ฝ่ายต่อต้านขบวนการ และฝ่ายสนับสนุนขบวนการ ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ โดยมีคู่ขัดแย้งหลัก คือ ขบวนการคนเสื้อแดงที่นำโดย นปช.แดงทั้งแผ่นดินกับฝ่ายรัฐบาล โดยต่างฝ่ายต่างพยายามปรับมาตรการและกำหนดยุทธวิธีมาตอบโต้กันในการต่อสู้ โดยแต่ละฝ่ายมีปฏิสัมพันธ์กับส่วนต่างๆ ในฝ่ายของตน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและหนุนเสริมการเคลื่อนไหวจากฝ่ายสนับสนุนของตน สามารถสรุปได้ว่า

ในภาพรวมตั้งแต่เริ่มเคลื่อนไหวในวันที่ 12 มีนาคม จนถึงสิ้นสุดการชุมนุมในวันที่ 19 พฤษภาคมนั้น ปรากฏว่ายุทธวิธีที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งหมด 3 ลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ

1) ยุทธวิธีที่มีลักษณะขัดขวางทำลายระบบปกติ (disruptive) เป็นยุทธวิธีด้านหลักแบ่งเป็น

1.1) ยุทธวิธีที่มีลักษณะขัดขวางทำลายระบบปกติ (disruptive) ที่เป็นมติจากแกนนำแบบมีลักษณะวางแผนเตรียมการล่วงหน้า คือ การระดมผู้คนจำนวนมากมายึดพื้นที่ชุมนุมเพื่อกดดันให้บรรลู่ข้อเรียกร้องเป็นหลักและมีการเคลื่อนกำลังกดดันเพื่อให้บรรลู่ข้อเรียกร้องประกอบด้วย ซึ่งการเคลื่อนกำลังไปตามสถานที่ต่างๆ ได้สร้างผลสะท้อนค่อนข้างมากในช่วงแรกของการชุมนุม เนื่องจากแกนนำมีแผนการที่จะชุมนุมในระยะสั้น คือ ไม่เกินหนึ่งสัปดาห์หรืออย่างมากที่สุดไม่เกินเทศกาลสงกรานต์ และแกนนำยังไม่มีความหวังของผลสำเร็จจากการเคลื่อนไหวเพื่อให้บรรลู่เป้าหมายคือการยุบสภาที่ชัดเจนในช่วงที่ตัดสินใจจัดการชุมนุม ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกินความคาดหมายและเป็นผลบวกต่อขบวนการ อาทิเช่น ชาวกรุงเทพมหานครออกมาให้การต้อนรับจำนวนมาก ประกอบกับผู้ชุมนุมยึดกุมแนวทางนโยบายโดยเฉพาะสันติวิธีไว้ได้อย่างเคร่งครัด ส่งผลให้แกนนำประกาศชุมนุมยึดเชื้อ

1.2) ยุทธวิธีที่มีลักษณะขัดขวางทำลายระบบปกติ (disruptive) ที่เป็นมติจากแกนนำแบบเฉพาะหน้าตามสถานการณ์จึงเกิดขึ้นและถูกนำมาใช้เป็นยุทธวิธีหลักตลอดช่วงการชุมนุม แต่อีกด้านหนึ่งกลับปรากฏ 1.3

1.3) ยุทธวิธีทำลายระบบปกติ(disruptive) ที่มีลักษณะเป็นไปเองโดยไม่ผ่านมติของแกนนำแบบที่สุ่มเสี่ยงละเมิดแนวทางนโยบาย ได้แก่ การที่แกนนำส่วนหนึ่งตัดสินใจสั่งการให้ผู้ชุมนุมบุกเข้าไปในรัฐสภา ซึ่งยุทธวิธีลักษณะนี้ส่งผลเสียหายต่อขบวนการโดยรวม เปิดช่องให้ฝ่ายรัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินและอ้างความชอบธรรมในการใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมซึ่งปรากฏจากเหตุการณ์วันที่ 10 เมษายน และเหตุการณ์ตัดสินใจสั่งให้เข้าไปค้นโรงพยาบาล

จุฬาลงกรณ์ในวันที่ 29 เมษายน ซึ่งเป็นเหตุให้แกนนำพยายามหาวิธีการยุติการชุมนุมมากขึ้น จนเกิดความเห็นต่างและตัดสินใจยุติบทบาทของแกนนำส่วนหนึ่ง เริ่มในวันที่ 10 พฤษภาคม อันส่งผลต่อการตัดสินใจสลายการชุมนุมของฝ่ายรัฐบาลในวันที่ 13 พฤษภาคม ทั้งสองเหตุการณ์ ล้วนเกิดจากแกนนำส่วนหนึ่งทั้งสิ้น

1.4) ส่วนยุทธวิธีจากส่วนของผู้ชุมนุมแม้ว่าจะปรากฏ ยุทธวิธีทำทลายระบบปกติ (disruptive) แบบไม่ผ่านมติแกนนำแต่ยังคงมีลักษณะอยู่ภายใต้แนวทางนโยบายของ นปช.แดงทั้งแผ่นดินอยู่ โดยลักษณะที่ละเมิดแนวทางนโยบายนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ภายใต้การนำของนปช.แดงทั้งแผ่นดินมีการประกาศว่าจะยึดแนวทางนโยบายในการเคลื่อนไหวอันเป็นลักษณะองค์กรด้านที่เป็นทางการ ส่วนถ้าเกิดกรณีที่ผู้ชุมนุมฝ่าฝืนก็จะถูกกล่าวหาว่าเป็นแดงเทียมหน่วยรักษาความปลอดภัย หรือเจ้าหน้าที่รัฐสามารถเข้ามาจัดการได้ ซึ่งเมื่อพิจารณายุทธวิธีที่เป็นไปเองโดยไม่ผ่านมติของแกนนำแบบที่เป็นไปตามแนวทางนโยบาย พบว่าเนื่องจากองค์กรนำนปช.แดงทั้งแผ่นดินก่อรูปจากรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ กลุ่มย่อยต่างๆ และผู้ชุมนุมมีความเป็นเสรีชนมาก่อน แต่ต่อมา นปช.แดงทั้งแผ่นดินได้ใช้เวลาช่วงหนึ่งพยายามยึดโยงปรากฏการณ์ที่เป็นไปเองผ่านแนวทางนโยบายที่มีการเผยแพร่และทำให้ผู้ชุมนุมเล็งเห็นความสำคัญได้ ซึ่งปรากฏการณ์ที่เป็นไปเองจึงสะท้อนความสัมพันธ์ขององค์กรที่ไม่ใช่แบบเผด็จการหรือมีอำนาจสั่งการเบ็ดเสร็จ ซึ่งองค์กร นปช.แดงทั้งแผ่นดินมีทั้งลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผสมกันอยู่ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป ในส่วนของลักษณะรูปแบบองค์กร นปช.แดงทั้งแผ่นดินให้เห็นภาพชัดเจนอีกครั้ง

2) ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ (convention) ได้แก่ การเจรจาในวันที่ 28-29 มีนาคม การเรียกร้องให้องค์กรกลางหรือองค์กรระหว่างประเทศเข้ามาหนุนช่วย เป็นต้น นั้นมีลักษณะที่ถูกนำมาใช้เมื่อฝ่ายผู้ชุมนุมตกอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นรองหรือคับขันเป็นหลัก กล่าวคือ การเคลื่อนไหวกดดันให้เกิดการเจรจาเนื่องจากรัฐบาลมีมติต่อข้อเรียกร้องและมีท่าทีจะปล่อยให้ผู้ชุมนุมชุมนุมไปเรื่อยๆ จนอ่อนล้า ซึ่งขบวนการการเคลื่อนไหวนั้นก็มิใช่ข้อจำกัดด้านกำลังคนที่อาจลดลงอันมีผลต่อชัยชนะของขบวนการด้วย นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงต้องหามาตรการมากกดดันโดยเชื่อว่าอาจนำไปสู่การบรรลุข้อเรียกร้องหรือเงื่อนไขทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อการเคลื่อนไหวได้ ส่วนการเรียกร้ององค์กรกลางต่างๆ นั้นเกิดขึ้นช่วงหลายเดือนเมษายน ที่กระแสข่าวการสลายการชุมนุมมีสูง ฝ่ายผู้ชุมนุมจึงต้องพึ่งพิงกลไกต่างๆ เพื่อหนุนช่วยการเคลื่อนไหวนั่นเอง แต่ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ (convention) มิได้เป็นยุทธวิธีหลักที่นำมาใช้เพื่อให้

บรรลู่ข้อเรียกร้อง เนื่องจากขบวนการมีเป้าหมายเพื่อเข้าสู่อำนาจรัฐผ่านการเลือกตั้ง ไม่ใช่การต่อรองให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของกลุ่มตามแนวทางการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ผลประโยชน์แต่ประการใด อย่างไรก็ตามขบวนการที่เคลื่อนไหวตามแนวทางสันติวิธีนั้น มีความเป็นไปได้ยากที่จะปฏิเสธช่องทางสันติวิธีทุกช่องทางที่มีอยู่และเฝ้าอำนาจตามสถานการณ์ไปได้ เนื่องจากการเคลื่อนไหวโดยแนวทางสันติวิธีนั้นประสบกับข้อจำกัดด้านยุทธวิธีที่มีอยู่ไม่มากนักนี้พอสมควร

3) ยุทธวิธีการใช้ความรุนแรง (violence) อันเกิดจากการที่ฝ่ายรัฐบาลตัดสินใจดำเนินมาตรการใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุม เป็นมาตรการรุนแรงที่เริ่มขึ้นจากฝ่ายรัฐบาลก่อน ฝ่ายผู้ชุมนุมซึ่งตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่องค์กรนำไม่สามารถสั่งการเนื่องจากสิ้นสภาพการนำรวมหมู่ด้วยส่วนหนึ่งตั้งแต่วันที่ 10 พฤษภาคมดังกล่าวไปแล้ว ประกอบกับการที่ฝ่ายรัฐบาลปิดกั้นช่องทางสื่อสาร จึงตัดสินใจตอบโต้ในลักษณะปัจเจกชนในภาวะที่ไร้การนำ ที่ต้องการระบายความคับแค้น โดยอาวุธที่ปรากฏ ได้แก่ หนังสติ๊ก ระเบิดขวด บั้งไฟ เป็นต้น ซึ่งจากการสลายการชุมนุมที่เริ่มขึ้นในวันที่ 13 พฤษภาคม ปี 2553 ปรากฏว่าผู้ที่เสียชีวิตล้วนเป็นฝ่ายผู้ชุมนุมทั้งสิ้น

จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวใหญ่ภายใต้การนำของ นปช.แดงทั้งแผ่นดิน เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2553 มีเป้าหมายในการเคลื่อนไหวที่มีความขัดแย้งกับฝ่ายรัฐบาลที่ถืออำนาจรัฐโดยตรง นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงเคลื่อนไหวภายใต้สถานการณ์ที่ปัจจัยภายนอก กล่าวคือ รัฐบาลเริ่มปฏิบัติการด้วยการสร้างภาพการนิยมนความรุนแรงเพื่อลดความชอบธรรมต่อฝ่ายผู้ชุมนุม และดำเนินการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมการชุมนุม ทั้งยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดพิเศษทำหน้าที่เฉพาะในสถานการณ์การชุมนุม ได้แก่ ศอ.รศ. ต่อมาเปลี่ยนเป็น ศอ.จ. เพื่อให้อำนาจในการสั่งการและความสะดวกรวดเร็ว อีกด้านหนึ่งก็มีความพยายามในการสอดประสานกับฝ่ายต่อต้านผู้ชุมนุมที่เป็นประชาชน กลุ่ม องค์กรต่างๆ เพื่อลดความชอบธรรมของฝ่ายผู้ชุมนุมและดำรงไว้ซึ่งอำนาจของรัฐบาล จนนำไปสู่การใช้อำนาจในการเข้าสลายการชุมนุมได้เป็นผลสำเร็จในที่สุด

ด้านปัจจัยภายในองค์กร นปช.แดงทั้งแผ่นดิน ประกอบด้วย แกนนำ แกนนำย่อย และผู้ร่วมชุมนุม แม้จะมีแนวทางนโยบาย เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นซึ่งเป็นลักษณะรูปแบบขององค์กรด้านที่มีหลักการถือปฏิบัติชัดเจนเป็นทางการ แต่เมื่อเข้าสู่การเคลื่อนไหวเพื่อให้บรรลู่ข้อเรียกร้องในสถานการณ์ปัจจัยภายนอกที่รัฐบาลมีนโยบายที่รุนแรงกับฝ่ายผู้ชุมนุมเป็นปัจจัยส่วนประกอบ ทำให้มองเห็นว่า นปช.แดงทั้งแผ่นดินขาดการเตรียมการวางแผนเชิงยุทธวิธีที่

เป็นระบบ มีลักษณะการกำหนดยุทธวิธีการเคลื่อนไหวจากแกนนำในลักษณะที่เฉพาะหน้าตามสถานการณ์เป็นหลัก และลักษณะความสัมพันธ์ทั้งภายในหมู่แกนนำ แกนนำย่อย และผู้ร่วมชุมนุม นั้นเป็นไปแบบหลวมๆ ไม่ได้ยึดถือหลักการที่ตั้งขึ้น โดยองค์กรนำในการชุมนุม คือ นปช.แดงทั้งแผ่นดินอย่างเคร่งครัดจริงจัง ปรากฏจากยุทธวิธีที่มีลักษณะเป็นไปเองทั้งที่ไม่ละเมิดแนวทางนโยบาย และส่วนที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวอย่างชัดเจน คือ ยุทธวิธีที่เป็นไปเองและละเมิดแนวทางนโยบาย ซึ่งนปช.แดงทั้งแผ่นดินเองก็ไม่ได้มีการสร้างกฎระเบียบและบทลงโทษต่อทั้งแกนนำและผู้ชุมนุมที่ละเมิดหลักการขององค์กรแต่ประการใด ซึ่งแม้ว่านปช.จะสามารถระดมผู้คนออกมาเป็นจำนวนมากมาร่วมต่อสู้ และสับเปลี่ยนกำลังผู้คนจำนวนมากเพื่อตรึงพื้นที่ชุมนุมได้ตลอดระยะเวลาการชุมนุมก่อนเข้าสู่การปราบปราม อีกทั้งยังมีผู้สนับสนุนขบวนการ ได้แก่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร พรรคเพื่อไทย นักกิจกรรมทางสังคมและนักวิชาการส่วนหนึ่ง นักธุรกิจ เป็นต้น ให้การสนับสนุนและเคลื่อนไหวหนุนเสริมฝ่ายผู้ชุมนุม แต่ก็ไม่สามารถบรรลุข้อเรียกร้อง คือ การยุบสภา กลับต้องเผชิญกับการใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้มีผู้บาดเจ็บและชีวิตจำนวนมาก จนต้องยุติการชุมนุมในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2553 ในท้ายที่สุด ด้วยสาเหตุอันเนื่องมาจาก นปช.แดงทั้งแผ่นดินประสบกับข้อจำกัดในลักษณะความสัมพันธ์ภายในองค์กรและอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่รัฐบาลมีนโยบายต่อขบวนการ คือ การใช้ความรุนแรงและการปราบปรามเป็นด้านหลัก